

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035
тел.: (044) 206-31-00; 206-38-44; факс: (044) 206-31-07; 531-36-92
E-mail: minprirody@menr.gov.ua; kanc@mev.gov.ua Код ЄДРПОУ 37552996

№ _____
на № _____

**Народному депутату України
Гривку С.Д**

Про розгляд запиту

Шановний Сергію Дмитровичу!

На Ваш запит від 04.02.2020 № 132, надісланий листом Голови Верховної Ради України від 07.02.2020 № 11/10-62, про надання роз'яснення щодо ціни на природний газ, оплату за послугу з його розподілу та транспортування, а також щодо причин зменшення обсягів видобутку природного газу Міністерство енергетики та захисту довкілля України в межах визначених повноважень повідомляє.

З 01 жовтня 2015 року введено в дію Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон), який має на меті приведення національного законодавства у відповідність до вимог Третього енергетичного пакета, зокрема, імплементацію Директиви 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу і Регламенту 715/2009 Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про умови доступу до мереж транспортування природного газу.

Статтею 11 Закону визначено, що з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Такі обов'язки мають бути чітко визначеними, прозорими, недискримінаційними та заздалегідь не передбачати неможливості їх виконання.

Відповідно до частини другої статті 12 Закону постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.

Умови продажу та постачання природного газу для потреб побутових споживачів, релігійних організацій та виробників теплової енергії визначені Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення).

Відповідно до Положення відбулося поетапне (з 01.11.2018, з 01.05.2019 та з 01.01.2020) підвищення ціни природного газу для побутових споживачів, релігійних організацій та виробників теплової енергії згідно з вимогами МВФ щодо підвищення ціни природного газу для таких категорій споживачів до рівня ціни газу для промисловості.

Згідно зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 17 до пункту 13 Положення, з 1 січня 2020 року НАК «Нафтогаз України» здійснює продаж/постачання природного газу відповідно до пунктів 7, 8 і 11 Положення за цінами, які встановлюються продавцем (постачальником) і покупцем (споживачем), але не вище рівня, який, зокрема, враховує

середньоарифметичне значення фактичних цін (End of Day) природного газу на наступну добу поставки газу (Day-Ahead and Weekend) на нідерландському газовому хабі (TTF) за період 1-22 числа місяця постачання газу відповідно до інформації біржі Powernext/EEEX, різницю (спред) між ціною на хабі TTF та кордоні України і тариф на послуги транспортування природного газу для точки входу в Україну на міждержавному з'єднанні з Польщею/Словаччиною/Угорщиною.

Ціна придбання природного газу не може бути вищою за ціну продажу природного газу, визначену відповідно до пункту 13 Положення, за вирахуванням торговельної надбавки (націнки) НАК «Нафтогаз України» на рівні 1,917 відсотка зазначеної ціни.

Відповідно до Положення зазначений розрахунок ціни є діючим до 01.05.2020.

Водночас, з 1 січня 2020 року цим категоріям споживачів змінено порядок оплати за послуги з газопостачання. Зазначені споживачі сплачують вартість природного газу постачальникам та операторам за послуги з газопостачання окремо по двох платіжках (квитанціях):

1) розрахунок плати за спожитий газ як товар включає ціну продажу/постачання газу НАК «Нафтогаз України», торгову надбавку постачальника природного газу з спеціальними обов'язками (2,5% від ціни газу), тариф на послуги транспортування (тариф на вхід в українську ГТС) та податку на додану вартість.

З 01.01.2020 тариф на послуги транспортування природного газу для ТОВ «Оператор газотранспортної системи України», який встановлено постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013, становить 124,16 грн за тис. куб. метрів на добу (без податку на додану вартість) та є однаковим для всіх внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи. Зокрема, тариф на послуги транспортування природного газу для внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи, що є складовою кінцевої ціни на природний газ для побутових споживачів, знижено на 21 % у порівнянні з відповідним тарифом, що діяв протягом 2019 року.

Так, у січні поточного року ціна продажу/постачання НАК «Нафтогаз України» природного газу для потреб категорій споживачів, визначених Положенням, становила 4 650,00 грн за тис. куб. метрів, а у лютому – 3 948,00 грн за тис. куб. метрів, у березні – 3,396 грн за тис. куб. метрів.

З урахуванням діючого тарифу на транспортування природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника природного газу із спеціальними обов'язками і податку на додану вартість, загальна роздрібна ціна природного газу у січні 2020 року становила 5 868,49 грн за тис. куб. метрів, у лютому – 5 005, 03 грн за тис. куб. метрів та у березні – 4 330 грн за тис. куб. метрів.

2) розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається оператором газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ) за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року (пункт 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, зареєстрована в Міністерстві юстиції України від 06 листопада 2015 року № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ).

Тарифи на розподіл природного газу в кожному регіоні різні, оскільки встановлюються Оператором ГРМ окремо для кожного газорозподільного підприємства, відповідно до території ліцензованої діяльності.

З огляду на зазначене, НКРЕКП постановами від 24.12.2019 № 3014 – 3057 було встановлено тарифи на послуги розподілу природного газу, виходячи з планової річної замовленої потужності розподілу природного газу, які набрали чинності 01.01.2020.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф,

встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог Кодексу ГРМ (положення пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу).

Наразі, тарифи на розподіл природного газу Операторів ГРМ (з податком на додану вартість) становлять від 336,0 до 2 388,0 грн за тис. куб. метрів відповідно для кожного газорозподільного підприємства за територією його ліцензованої діяльності.

Розмір плати за послуги розподілу (доставки) природного газу визначаються для кожного споживача, визначеного Положенням, індивідуально, залежно від обсягів споживання природного газу у минулих періодах.

Розрахунок тарифів на послуги розподілу природного газу здійснюється відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу, затвердженої постановою НКРЕКП від 25.02.2016 № 236, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 03.11.2016 за № 1434/29564 (далі – Методика).

Формування витрат, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу для газорозподільного підприємства, здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат кожного окремого газорозподільного підприємства з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових платежів, прогнозних індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді.

Встановлені НКРЕКП тарифи на послуги розподілу природного газу дозволять забезпечити газорозподільні підприємства коштами, необхідними для забезпечення надійного функціонування газорозподільних систем, обслуговування та підтримки технічного стану пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, підтримання необхідного тиску в трубопроводах, запобігання можливим витокам газу та недопущення аварійних ситуацій.

Слід відмітити, що виокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає низку переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Прозорість формування платежів за газ як товар та за послуги розподілу природного газу дозволяють споживачу відстежувати та контролювати власне споживання з метою мінімізації рахунків.

При цьому рівномірні надходження коштів дозволять газорозподільним підприємствам забезпечити високий рівень обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, що знаходяться на балансі газорозподільного підприємства, з метою підвищення рівня безпеки газопостачання.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі ціни на природний газ. Так, після виокремлення зазначеної послуги кінцевий платіж, що сплачується побутовими споживачами, буде зменшено на розмір плати за послуги розподілу природного газу.

Зазначаємо також, що відповідно до статті 1 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних

послуг», Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Регулятор, НКРЕКП) є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Регулятор є колегіальним органом, що здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон), НКРЕКП здійснює державне регулювання, зокрема шляхом формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики у випадках, коли такі повноваження надані Регулятору законом. Одним з основних завдань Регулятора є реалізація цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг (пункт 6 частини третьої статті 3 Закону).

До повноважень Регулятора (стаття 17 Закону) належить, зокрема, встановлення державних регульованих цін і тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій та інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг; забезпечення захисту прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора; здійснення моніторингу та аналізу ринків у сферах енергетики та комунальних послуг.

Щодо причин зменшення обсягів видобутку природного газу АТ «Укргазвидобування» інформуємо.

Згідно з положеннями частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України.

Одним із загальних принципів господарювання в Україні є заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини (стаття 6 Господарського кодексу України).

Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 675 «Деякі питання управління публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» управління 100 відсотками акцій держави НАК «Нафтогаз України» здійснює Кабінет Міністрів України.

Враховуючи вищезазначене, Мінекоенерго не наділено повноваженнями здійснювати управління корпоративними правами НАК «Нафтогаз України» та АТ «Укргазвидобування» і не може втручатися в їхню господарську діяльність, що в свою чергу, унеможлиблює виявлення причин низького рівня видобутку природного газу АТ «Укргазвидобування».

З повагою
В. о. Міністра

Віталій ШУБІН